

Етика наукового дослідження

19 травня 2021 року

Тамара Марценюк, к.соц.н., доцентка
кафедри соціології Києво-Могилянської
академії

Знайомство

<https://www.facebook.com/tamara.martsenyuk>

- Публічна соціологія (дослідження задля суспільних змін)
- Викладання курсів із гендерних питань та інших соціальних нерівностей

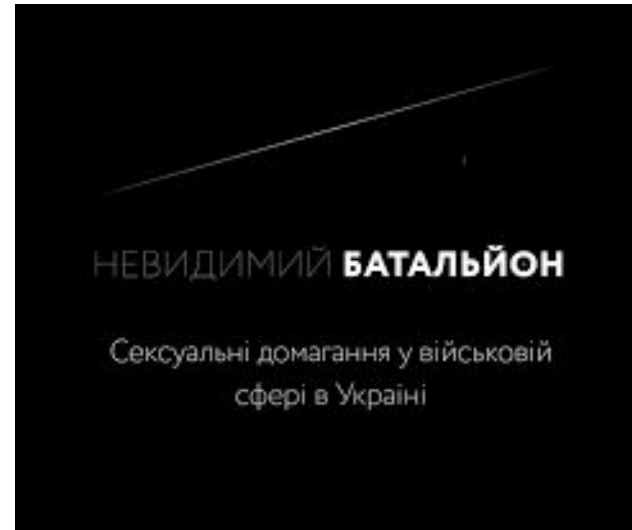
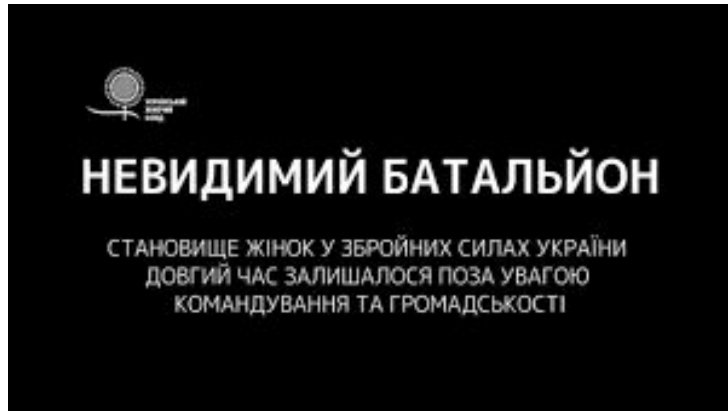

Тематика досліджень: приклади

- Гендерний портрет КМДА
- Гендер, нація та революція: роль жінок у протестах на ЄвроМайдані
- Вплив великих агропромислових об'єктів на сільські програми (зокрема, сільських жінок)
- Гендерна політика, жінки і влада, гендерні квоти
- Гендерна нерівність на ринку праці України
- Ранні шлюби в Україні (з акцентом на ромське населення України)
- Гендерне насильство, #ЯнеБоюсьСказати тощо

Найбільш результативні дослідження щодо суспільних змін

Зміст розмови

- Аспекти проведення і презентування результатів власного дослідження згідно із засадами **академічної доброчесності**
- Які **виклики** постають перед дослідницьким середовищем у процесі написання наукового тексту: щодо структури, теоретичних та емпіричних засад, фахового цитування списку використаних джерел, дослідницької етики тощо?
- Чи варто результати **розміщувати онлайн?**
- Чи доцільно **залучати студентство** до дослідницької роботи у процесі викладання курсів?
- Задати питання і відповіді

Важливі аспекти досліджень

Три принципи

Актуальність

Фаховість (!!!)

Публічність

Соціологічне дослідження: виклики публічної соціології

- Важливо мати фаховий текст дослідження, з солідним списком використаних джерел
- Збалансована інформація і конструктивна критика (успіхи та проблеми)
- Застосування різних методів: цифри (кількісні соціологічні методи) і цитати (якісні соціологічні методи)
- Негативний результат – теж результат
- Безпека для респонденток і дослідниць
- Співпраця із ЗМІ, громадськими організаціями, органами державної влади тощо

Наукове дослідження

**Кабінетне
дослідження**
(desk study)

Огляд літератури
(попередніх
досліджень)
статистичних даних

**Емпіричне
дослідження**

“польова
частина”

Матеріал для огляду літератури

Перша частина:

- Розроблені теорії із даної тематики, сформульовані поняття
- Визначення (концептуалізація) основних понять

Друга частина:

- Попередні дослідження (вітчизняні, міжнародні)
- Статистичні дані (Державна служба

Текст дослідження без емпіричного матеріалу

ЗМІСТ

Ретельне і уважне
посилання на
джерела, фахове
цитувannya
По можливості
першоджерела
По можливості
“найсвіжіші” дані
Авторський підхід до
таблиць / рисунків
тощо (на основі

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:
ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ТА НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ

32 x 400

Київ-2015

ВСТУП. Гендерна рівність як одна із цінностей Європейського Союзу	6
1. ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА НА РІВНІ ЄС	8
1.1. Рівні права і можливості для жінок і чоловіків у договорах ЄС	8
1.2. Подвійний підхід у гендерній політиці ЄС (гендерна пріоритетизація і спеціальні заходи)	10
1.3. Інституційне забезпечення гендерної рівності	13
1.4. Індекс гендерної рівності як важливий індикатор стану гендерних відносин у ЄС	16
2. ЗАЛУЧЕННЯ ЖІНОК ДО ПОЛІТИКИ НА РІВНІ ЄС	18
2.1. Жінки при владі: ситуація в країнах ЄС	18
2.2. Позитивні заходи (гендерні квоти) і країни ЄС	21
2.3. Жінки на рівні прийняття рішень у структурах ЄС	23
2.4. Ставлення мешканців і мешканок ЄС до питань гендерної рівності	25
2.5. Критичні зауваження і виклики політики гендерної пріоритетизації в ЄС	27
3. КРАЩІ ПРИКЛАДИ ЗАЛУЧЕННЯ ЖІНОК ДО ПОЛІТИКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	29
3.1. Важливість створення дружнього до сім'ї робочого середовища для більшого залучення жінок до публічної сфери	29
3.2. Лобіювання жіночого представництва: Європейське жіноче лобі	31
3.3. Приклади збільшення можливостей жінок через освіту: Жіноча народна школа у Швеції	32
3.4. Регіональні та партійні об'єднання жінок	33
3.5. Важливість фахових гендерних статистичних даних	34
4. ВИСНОВКИ	36
5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37
6. ДОДАТКОВІ ТЕМАТИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ	43

57 використаних джерел у списку літератури

Фахове застосування дослідницьких методів: соціологічних

Кількісні (цифри, тенденції явища)

Якісні (пояснення / розуміння)

Три основні рівні аналізу

Макро

Структурний / суспільний / інституційний
/ державний

Мезо

Організаційний

Мікро

Індивідуальний / особистісний

Що слід знати про соціологічну дослідницьку «кухню»

PRIMETHEUS IRF: SOC101 Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? [Explore courses](#)

Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?
IRF

[Enroll Now](#)

The image shows a course page for 'Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?' (Sociology and Social Research: What, How, Why?). The page has a dark blue header with the PRIMETHEUS logo and course information. The main content area is light gray with a decorative pattern of white dots. A prominent 'Enroll Now' button is centered on the page.

Кількісні методи і “сила” цифр

популізм та інтерпретація

“широко поширена”

“дуже сильний вплив”

2% відповіли, що зазнали сексуального
насильства

має бути зрозуміло, звідки цифри

Гендер для медій, розділ Людмили Малес

https://ua.boell.org/sites/default/files/gender_dlya_medii_2017.pdf

Р о з д і л 10 Числові дані як створення гендерних дискусій та дискурсів

Після ознайомлення з цим розділом ви зможете:

- 1) критично аналізувати подання статистичної та соціологічної інформації;
- 2) розпізнавати політичність “об’єктивних цифр” і фактів;
- 3) оцінювати статистичні і соціологічні дані з огляду на їх гендерну складову;
- 4) відстежувати ситуації створення моральних панік, аналізувати й розвінчувати їх;
- 5) виявляти владні дискурси у формулюванні завдань чи інтерпретації статистичних і соціологічних досліджень;
- 6) пересвідчуватись у достовірності цифрових даних, коментувати їх без відтворення гендерних упереджень.

Де брати фахові цифри? Міжнародні звіти та зобов'язання стосовно гендерної рівності

- Дані та звіти ООН
- Звіт з глобального Гендерного розриву
- Звіт про рівень свободи у світі
- Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки
- План дій з гендерної рівності Євросоюзу на 2020-2025 роки

Якісні методи: найбільш поширені

- Глибинні інтерв'ю (у тому числі, з вразливими групами)
- Фокус-групи
- Експертні інтерв'ю
- Контент-аналіз (якісний або кількісно-якісний)
- Спостереження (включені, невключені)
- Візуальний аналіз даних (фото, постери)
- Дискурс-аналіз
- Автоетнографія

Етичні аспекти досліджень

- Не нашкодити респонденткам і респондентам (приклад із документальним фільмом «Грозний блюз»)
- Проінформована згода («Informed consent»): Отримання згоди на проведення інтерв'ю
- Анонімність, конфіденційність, обмежене використання даних
- “Ethic commissions”: Етичність теми дослідження, запитань та методів збору інформації

Проблема постановки запитань

Vodafone UA 10:10 91%

GRADUS

Як ви думаєте, чи є жертва інциденту в поїзді "Київ - Маріуполь" винною в тому, що вона залишила двері до купе незамкненими в ніч інциденту? Виберіть, будь ласка, один варіант

- Однозначно винна
- Скоріше винна
- Скоріше НЕ винна
- Однозначно НЕ винна
- Важко сказати

Далі

або критика вимірювання стерестипів

Нестереотипні опитування громадської думки (приклади формулювань) у Невидимому батальйоні 2.0

ТАБЛИЦЯ 1

Жінкам мають бути надані рівні можливості із чоловіками працювати у Збройних силах України та інших військових формуваннях. Скажіть, будь ласка, Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з наступними твердженнями?

ТАБЛИЦЯ 3

Армія повинна бути професійною сферою, де і жінки, і чоловіки на добровільній основі (за власним бажанням) можуть реалізовувати свій потенціал. Скажіть, будь ласка, Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з наступними твердженнями?

ТАБЛИЦЯ 4

На Ваш погляд, який варіант армії варто упроваджувати в Україні?

62,0%

Призов і чоловіків, і жінок
лише на добровільній основі
(за контрактом)

0,4%

Інше

10,6%

Призов усіх чоловіків
і лише деяких жінок

7,3%

Складно сказати

17,0%

Призов лише чоловіків

1,1%

Відмовилися відповідати

1,6%

Призов усіх чоловіків
і усіх жінок

Плагіат як велика проблема

- Запозичення у текстах фраз або ідей (у різних форматах) інших авторів / авторок без належного посилання (окрім загальноновідомих речей)
- Фахове посилання на фахові джерела
- Усі цитати мають бути оформлені лапками і супроводжуватися посиланням на конкретну сторінку(и) в конкретному тексті
- Якщо ви перефразовуєте або переказуєте ідеї інших авторки/автора своїми словами посилання теж необхідне (якщо доречно та можливо – на конкретну сторінку/и)

Уникнення і протидія плагіату

Стаття Ольги Брюховецької

Всі теми

Всі спецпроекти

уроки COVID-19

#навчання доброчесності

Напишіть нам

НУШ
НОВА
УКРАЇНЬКА
ШКОЛА

для всіх

**SMART
OSVITA**

НОВИНИ СТАТТІ АФІША Є ПИТАННЯ ПОГЛЯД ЖИВІ ПИСЬМЕННИКИ ІНКЛЮЗІЯ НАВЧАЄМОСЬ РАЗОМ ПОСІБНИК З ДЕБАТІВ

НУШ КОРОТКО

Плагіат – це наче позбавити себе голосу: як привчити учнів не красти чужих слів

Приклади академічної недоброчесності (плагиату): авторська таблиця на основі щорічного міжнародного звіту

eKMAIR

[eKMAIR Home](#) → [006_Факультет соціальних наук і соціальних технологій](#) → [Кафедра соціології](#) → [View Item](#)

Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів
Марценюк, Тамара

URI: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3540>

Date: 2014

Abstract:

У посібнику дається відповідь на такі питання: поняття гендеру, гендерної структури суспільства і гендерної нерівності; права людини, множинність нерівностей у суспільстві та принципи недискримінації; принцип гендерної рівності і недискримінації у процедурах аналізу політики і документах організації.

[Show full item record](#)

Таблиця 1. Дані Звіту з глобального гендерного розриву 2014 р. для України

Характеристика	Україна
Місце (серед 142 досліджуваних країн)	56
Загальне значення індексу з глобального гендерного розриву (0,00 – нерівність, 1,00 – рівність)	0,706
Економічна участь (місце /значення)	31 / 0,748
Рівень освіти (місце /значення)	29 / 1,000
Політичне представництво (місце /значення)	105 / 0,101
Сфера здоров'я (місце /значення)	74 / 0,973

Примітка. The Global Gender Gap Report 2014. – Geneva: World Economic Forum, 2014. – P. 358. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/GGGR14/GGGR_CompleteReport_2014.pdf (станом на 1 грудня 2014 р.).

Конструктивна критика!

Приклад збалансованих результатів розділу дослідження у висновках

ПІДСУМОВУЮЧИ РОЗДІЛ 2 ЩОДО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ВЕТЕРАНОК І ВЕТЕРАНІВ АТО, ВАРТО ВИДІЛИТИ ТАКІ УСПІШНІ СТОРОНИ, ЯК:

1. Суспільна увага та законодавче регулювання становища ветеранів ще із початку незалежності України.
2. Високий рівень обізнаності ветеранів про наявність державних пілг та користування ними, згідно з проведеними ще у 2016 році соціологічними дослідженнями.
3. Формування жіночого ветеранського руху в Україні як складової ветеранського руху для лобювання інтересів жінок і посилення їхньої видимості серед ветеранів АТО та участі у процесах розбудови миру і впливу на процес прийняття рішень.

ЗВАЖАЮЧИ НА КРАЩІ МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД, У РОЗДІЛІ 2 ОКРЕСЛЕНО ТАКОЖ ПРОБЛЕМИ:

1. Ігнорування гендерного чинника у програмах соціального захисту ветеранів і ветеранок, зокрема у наданні ефективної психологічної реабілітації, при зміні підходів до формування обліку осіб, які потребують поліпшення житлових умов.
2. Брак державної підтримки (інформаційної, правової, економічної) для місцевих органів державної влади, всеукраїнських та місцевих громадських організацій, які розробляють та впроваджують додаткові соціальні гарантії, програми розвитку, реадaptaції тощо для ветеранок та членів їхніх сімей.
3. Недостатній рівень інформування ветеранок про гарантії соціального захисту та можливості захисту їхніх прав та інтересів.

Співпраця

- Громадські організації
- Дослідницьке середовище (аналітичні центри, експерт(к), університети тощо)
- ЗМІ
- Органи державної влади

Приклади залучення студентства до досліджень

У рамках курсу "Гендер і економіка": Агропромисловість наступає: жінки та навколишнє середовище. Соціально-гендерний вплив агропромислових об'єктів на сільських жінок. Звіт за результатами дослідження / [кер. дослідж. Т. Марценюк ; коорд. дослідж. від НЕЦУ В. Марцинкевич, Н. Коломієць; НЕЦУ]. – К., 2015. - 35 с.;

У рамках курсу "Вступ до гендерних студій" 2020: Гендерний портрет Київської міської державної адміністрації,

У рамках курсу "Вступ до гендерних студій" 2019: близько 100 статей у Вікіпедії (кампанія із видимості жінок у Вікіпедії)

У рамках курсу "Маскулінність і чоловічі студії": Проект «Чоловіки, які підтримують фемінізм»: серія інтерв'ю із феміністами в Україні

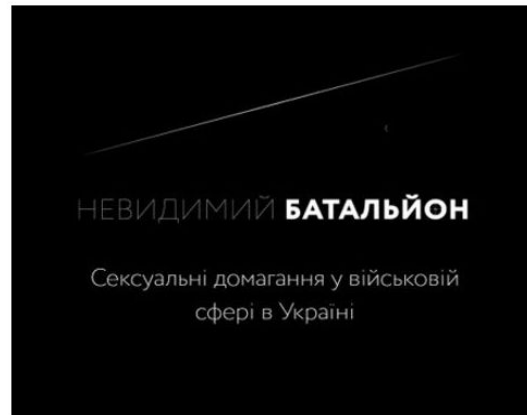
СПІВПРАЦЯ ІЗ СТУДЕНТСТВОМ

- Дослідження "Гендерний портрет НаУКМА"
- Розміщене у відкритому доступі на бібліотечному репозитарії
- <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/18073?locale-attribute=en>
- Пропозиція публікації у журналі "Гендерна парадигма освітнього простору"

СПІВПРАЦЯ ІЗ СТУДЕНТСТВОМ

- Ретельно прописати в силабусі
- Давати на вибір різного типу завдання та можливість самим об'єднуватися в групи
- Щотижневий звіт (самозаповнювання у вигляді таблиці та ваші коментарі) від координаторів/ок дослідницьких груп
- Дедлайни і час на допрацювання, тобто, активна робота протягом триместру
- Презентації та запрошені гості

Дослідження “Гендерний портрет КМДА” онлайн

genderequality.kyiv.ua/gender-portrait-kmda/

Головна

Проекти ▾

Публікації ▾

Відео

Ресурси ▾

Бібліотека

Топ новини

Гендерний портрет Київської міської державної адміністрації

By admin — 06.07.2020

Наукові публікації на бібліотечному репозитарії університету

eKMAIR

Login

[English](#) [Українська](#)

[eKMAIR Home](#)

Electronic Kyiv-Mohyla Academy Institutional Repository

[eKMAIR Policies](#)

Communities in DSpace

Select a community to browse its collections.

- [001. Факультет гуманітарних наук](#)
- [002. Факультет економічних наук](#)
- [003. Факультет інформатики](#)
- [004. Факультет правових наук](#)
- [005. Факультет природничих наук](#)
- [006. Факультет соціальних наук і соціальних технологій](#)
- [007. Наукові підрозділи НаУКМА](#)
- [008. Підрозділи НаУКМА](#)
- [009. Дисертації](#)
- [010. Конференції та семінари НаУКМА](#)
- [011. Видання НаУКМА](#)
- [012. Роботи студентів](#)
- [013. Матеріали різних дослідників та організацій](#)

Recently Added

[Гендерні особливості вступу на технічні спеціальності \(на прикладі студентства НаУКМА\)](#)

Васюта, Дар'я (2021)

Метою роботи є з'ясування гендерних особливостей вступу студентством 1 курсу НаУКМА на освітні спрямування Інженерія програмного забезпечення, Комп'ютерна науки та Прикладна математика.

Search DSpace

Go

Browse

All of DSpace

[Communities & Collections](#)

[By Issue Date](#)

[Authors](#)

[Titles](#)

[Subjects](#)

My Account

[Login](#)

[Register](#)

Discover

Author

[Ярошенко, Тетяна \(169\)](#)

[Брюховецька, Лариса \(146\)](#)

[Марценюк, Тамара \(129\)](#)

[Семигіна, Тетяна \(124\)](#)

[Чуканова, Світлана \(106\)](#)

[Горбачук, Василь \(97\)](#)

[Бурбан, Анатолій \(87\)](#)

[Шалагінов, Борис \(87\)](#)

[Голубева, Марія \(86\)](#)

[Брюховецький, В'ячеслав \(71\)](#)

[... View More](#)

Subject

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ